

UTJECAJ EU FONDOVA NA SMANJENJE REGIONALNIH NEJEDNAKOSTI

Bodegrajac, Tatjana

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic in Pozega / Veleučilište u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:112:537263>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-27**

VELEUČILIŠTE U POŽEGI
STUDIA SUPERIORA POSEGANA

Repository / Repozitorij:

[Repository of Polytechnic in Pozega - Polytechnic in Pozega Graduate Thesis Repository](#)

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

STUDENT: TATJANA BODEGRAJAC, MBS: 7020

UTJECAJ EU FONDOVA NA SMANJENJE REGIONALNIH NEJEDNAKOSTI

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2017. godine

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

DRUŠTVENI ODJEL

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO

**UTJECAJ EU FONDOVA NA SMANJENJE REGIONALNIH
NEJEDNAKOSTI**

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA EUROPSKE INTEGRACIJE

MENTOR: doc.dr.sc. Marko Šostar

STUDENT: Tatjana Bodegrajac

Matični broj studenta: 7020

Požega, 2017. godine

SAŽETAK

EU fondovi su pojam za sve programe koje financira Europska unija bilo u zemljama članicama (Programi Unije, te instrumenti kohezijske, poljoprivredne i ribarske politike) ili izvan njih (pretpristupni programi, programi za treće zemlje).

Svake godine Europska komisija dijeli 20 milijardi eura na privatne organizacije, javne organizacije i udruge. Ta sredstva se dodjeljuju kroz više od 350 programa u područjima jačanja kapaciteta i izgradnja institucija (IPA I), prekogranične suradnje (IPA II), regionalnog razvoja (IPA III), razvoja ljudskih potencijala (IPA IV), ruralnog razvoja (IPA V), okoliša, obrazovanja, urbanog razvoja, poljoprivrede, zdravlja, energetske učinkovitosti, prometa, zapošljavanja, istraživanja, turizma, inovacija i sl.

Regionalna politika strateška je investicijska politika, usmjerena na sve regije i gradove EU - a, s ciljem poticanja njihova gospodarskog rasta i poboljšanja kvalitete života ljudi. Ona je također izraz solidarnosti jer se njome podupiru slabije razvijene regije.

Regionalne nejednakosti se odnose na probleme s kojima se suočavaju sve zemlje Europe, ali i šire te koje stvaraju veliki jaz među stanovništvom, čineći pojedine dijelove prerasvijenima, dok su pojedini dijelovi izuzetno nerazvijeni.

Ključne riječi: Eu fondovi, regionalna politika, regionalne nejednakosti.

SUMMARY

EU funds are the term for all programs funded by the European Union, either in the Member States (Union Programs and instruments of the Cohesion, Agriculture and Fisheries Policies), or outside of them (pre-accession programs, third country programs).

Every year, the European Commission assigns 20 billion euros to private organizations, public organizations and associations. These funds are granted through more than 350 programs in the areas of capacity building and institution building (IPA I), cross-border cooperation (IPA II), regional development (IPA III), human resources development (IPA IV), rural development (IPA V) environment, education, urban development, agriculture, health, energy efficiency, transport, employment, research, tourism, innovation, etc.

Regional policy is a strategic investment policy, aimed at all regions and cities of the EU, in order to promote their economic growth and improve the quality of life. It is also an expression of solidarity because it supports the less developed regions.

Regional inequalities relate to the problems faced not only by all the European countries, but many other countries and which create a large gap between the populations, making certain parts overdeveloped, while some parts are extremely underdeveloped.

Key words: EU funds, regional policy, regional inequalities

SADRŽAJ

1. UVOD.....	2
2. FONDOVI EU	4
3. REGIONALNA POLITIKA	6
3.1. 5 načela regionalne politike.....	8
3.2. Ciljevi financiranja regionalne politike	9
3.3. Financiranje	10
3.4. Nomenklatura prostornih jedinica	11
4. REGIJE EUROPE U RAZDOBLJU OD 2007- 2013	12
4.1. Regionalna politika u razdoblju od 2014- 2020.....	13
4.2. Regionalna politika Republike Hrvatske	14
4.2.1. NUTS 2 razine u Republici Hrvatskoj	15
5. ULOGA FONDOVA EU U REGIONALNOM RAZVOJU	18
5.1. Primjena i iskorištenost fondova EU u RH.....	19
5.2. Dobra i loša praksa	21
6. ISTRAŽIVANJE.....	28
6.1. Predmet, cilj i pretpostavka istraživanja	28
6.2. Metoda i sadržaj ankete.....	28
6.3. Rezultati i analiza rezultata	29
7. ZAKLJUČAK	36
8. LITRATURA.....	38
POPIS GRAFOVA.....	40
POPIS TABLICA.....	41

1. UVOD

Tema odabrana za završni rad je Utjecaj EU fondova na smanjenje regionalnih nejednakosti. Eu fondovi su alat Europske komisije i zemalja članica, pa je cilj ovog završnog rada pobliže objasniti pojam Europskih fondova. Današnja situacija u svijetu je dovela do toga, da htjeli ljudi ili ne, morati će se početi zanimati za samu ovu tematiku, jer u njoj velikim dijelom postoji mogućnost da se današnja kriza u kojoj se svi nalaze, prebrodi.

Da bi u toj zamisli uspjeli, bitno je obrazovati što više ljudi, tu se prvenstveno odnosi na mlade i sposobne ljude, koji imaju volju za pokrenuti „kotačiće“, tj. svoju poslovnu zamisao pretvoriti u stvarnost. Na primjenu EU fondova utječe mnoštvo čimbenika, te su oni glavni izvor ulaganja EU, sa ciljem pomoći državama članicama, prije svega slabije razvijenim, u povećanju njihova rasta, osiguranju broja radnih mjesta, te osiguranju održivog razvoja u skladu sa ciljevima strategije Europa 2020. Budući da se Regionalna politika i regionalne nejednakosti danas sve više i više postavljaju kao glavna područja EU, kroz rad će biti detaljno objašnjena sva područja regionalne politike, financiranja, načela, do regija Europe, pa do same regionalne politike u RH.

Rad je podijeljen na nekoliko poglavlja. U poglavlju Fondovi EU se nalazi sve općenito o samim fondovima, u poglavlju Regionalna politika, objašnjena je općenito tematike Regionalne politike, zatim u slijedećih 6 poglavlja, objašnjeno je financiranje, načela regionalne politike, ciljevi financiranja, regije Europe, nomenklatura, do regionalne politike u RH. U poglavlju Uloga fondova u regionalnom razvoju, objašnjeno je sve na koji način utječu sami fondovi na regionalni razvoj, koji je danas jedan od izuzetno važnih područja svih država članica, te su navedeni primjeri dobre i loše prakse, koji pokazuju, kako u slučaju dobre prakse, je korisna tematika fondova, samo zahtijeva volju i spremnost, što se danas rijetko može naći, ali i sa druge strane, loše primjere, koji su na žalost itekako česta pojava danas, samo što toga ljudi nisu svjesni.

Na kraju se nalazi praktičan primjer anketnog istraživanja mišljenja ispitanika o Utjecaju EU fondova na smanjenje regionalnih nejednakosti, te iza toga dolazi zaključak. Cilj ovog završnog rada je prikazati kako EU fondovi su jako bitan alat u današnjem svijetu, kojeg kako je već spomenuto, ljudi nisu svjesni, budući da nema dovoljno stručnih kadrova iz toga područja, te

kako danas postoje itekako velike razlike među regijama, na koje je vrlo bitno adekvatno reagirati, jer se na neke od njih više neće moći utjecati ako se na vrijeme ne učini nešto. Te na kraju putem istraživanja doznati kakvo je mjesto EU fondova i Regionalne politike među današnjim ljudima. Kao svrha ovog završnog rada je dokazati i potaknuti ljude na svijest o politici EU i njenih fondova, jer u njima leži daljnja budućnost.

2. FONDOVI EU

Europski fondovi su sredstva Europske unije, koja se doniraju za razne programe pomoći. Fondovi i programi EU-a razlikuju se po izvorima sredstava i vrstama potpora, koje se dodjeljuju korisnicima. Za većinu njih sav novac dolazi iz proračuna EU-a, dok ostatak dolazi iz nacionalnih proračuna ili sredstava drugih organizacija, primjerice Europske investicijske banke. (Qualitas, 2010)

Poduzetnici, javna poduzeća, te jedinice lokalne i regionalne samouprave, imaju na raspolaganju programe Unije, na kojima prijavitelji iz jedne zemlje konkuriraju sa prijaviteljima iz svih ostalih zemalja članica. EU fondovi su prilika za financiranje projekata, koji mogu pozitivno utjecati na poslovne i društvene promjene

Mnogo je pitanja vezanih uz Europsku Uniju o kojima su u Republici Hrvatskoj mišljenja podijeljena, ali kad se spomenu sredstva iz njezinih fondova, svi su suglasni o njihovom korištenju. Privlačenje novca iz fondova Europske unije prioritet je hrvatske Vlade. Kroz nova zapošljavanja, konkurentno gospodarstvo, čist okoliš i gospodarski rast nastoji se poboljšati razvoj svih dijelova Hrvatske. Ispravna, transparentna i učinkovita potrošnja proračuna EU-a provodi se kroz pažljivo planiranje, temeljeno na različitim vrstama dokumenata. Unija pruža podršku strategijama nacionalnog razvoja kroz odgovarajuće financijske instrumente, koje određuje Europska komisija.

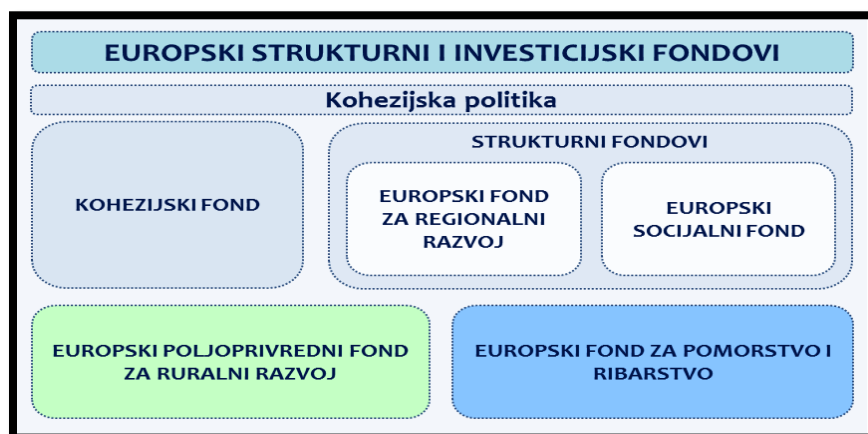
Podrška Europske unije Hrvatskoj počela je tijekom vrlo teškog razdoblja rata i tranzicije, nakon ratnih sukoba, početkom devedesetih godina 20. stoljeća. Od tada do danas, odnosi su se postupno razvijali, ovisno o statusu RH. U skladu s time Republika Hrvatska je najprije bila korisnica fondova namijenjenih trećim zemljama, odnosno programa Obnova, u razdoblju od 1996. do 2000. godine, te korisnica programa CARDS od 2001. do 2004. Nakon stjecanja statusa kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji, u lipnju 2004. godine, Hrvatska postaje korisnicom pretprijetupnih programa PHARE, ISPA i SAPARD.

Od 2007. godine Republika Hrvatska je korisnica IPA programa, što predstavlja pripremu Hrvatske za članstvo u Uniji. Ulaskom u Uniju, Hrvatskoj je omogućeno korištenje Europskih investicijskih i strukturnih fondova, koji imaju ciljeve za pomoć državama članicama u

povećanju njihova rasta, i osiguravanju većeg broja radnih mjesta, istovremeno osiguravajući održivi razvoj u skladu sa kohezijskom politikom EU. (Knežević, 2016: 12,13)

U financijskoj perspektivi 2014-2020 uveden je termin europski strukturni i investicijski fondovi (ESI fondovi), koji obuhvaća slijedeće fondove: Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond, Kohezijski fond, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo. (Bešlić, B. et al. (2014.), Upravljanje EU projektima, Tim4Pin, Zagreb, str. 16.

Slika 1. Europski strukturni i investicijski fondovi

Izvor: Europski strukturni i investicijski fondovi, 2017

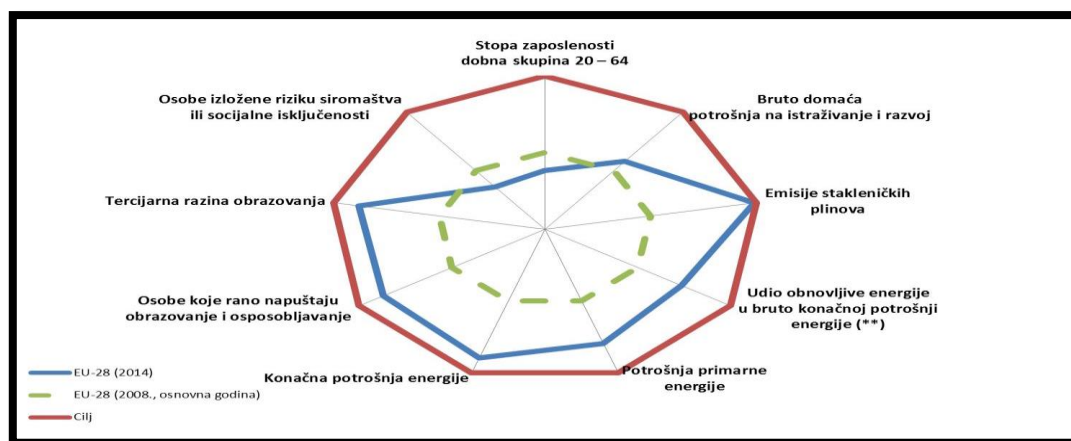
Na slici 1, vidljiva je struktura fondova EU, koju najvećim dijelom čini Kohezijska politika (Regionalna politika), za koju je u razdoblju od 2014.-2020. godine, namijenjeno 351,8 milijardi eura, te je ona ujedno glavni investicijski instrument EU. Tu su još Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Europski socijalni fond (ESF), Kohezijski fond (KF), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR).

3. REGIONALNA POLITIKA

Regionalna politika koja se još naziva i „Kohezijskom politikom“, strateška je investicijska politika usmjerena na sve regije i gradove EU, u cilju poticanja njihova gospodarskog rasta i poboljšanja kvalitete života ljudi. Ona je također izraz solidarnosti, jer se njome podupiru slabije razvijene regije, te se ta solidarnost očituje kroz zajednički proračun EU-a. U svojoj brošuri Savić et al.. (2015), tvrde kako je cilj Kohezijske politike smanjivanje značajnih ekonomskih, socijalnih i teritorijalnih razlika, koje postoje u europskim regijama.

Regionalna politika EU- a čini najveći dio proračuna EU- a za 2014.–2020. (351,8 milijardi eura od ukupno 1 082 milijarde eura) i stoga je glavni investicijski instrument EU- a, za ostvarenje ciljeva europske strategije Europe 2020 (pametni, održivi i uključivi rast). Financiranje regionalne politike EU-a usmjereno je na 4 prioriteta: istraživanje i inovacije, informacijske i komunikacijske tehnologije i povećanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća. (Europska unija, 2017)

Grafikon 1. Glavni ciljevi strategije Europa 2020

Izvor: Izvješće komisije europskom parlamentu, vijeću i revizorskom sudu, 2016

Na grafikonu 1, prikazani su podaci za devet pokazatelja iz 2015. godine, na kojemu je prikazan ostvareni napredak od 2008. i udaljenost do povezanih ciljeva strategije Europa 2020. Pokazatelji povezani s okolišnim ciljevima i obrazovanjem, pokazuju napredak prema glavnim ciljevima. S druge strane, potrebno je uložiti i danas daljnje napore u području zapošljavanja, istraživanja i razvoja te borbe protiv siromaštva ili socijalne isključenosti. (Izvješće komisije europskom parlamentu, vijeću i revizorskom sudu, 2016)

Kao jedna od karakteristika ove politike je njena solidarnost sa drugim državama EU, jer je veliki dio njenih ulaganja, usmjeren na slabije razvijene regije Europske unije. Pomoću tih sredstava, tim se regijama omogućava da ostvare svoj gospodarski potencijal, u skladu sa svojim mogućnostima, te prilikama koje imaju.

Sam pokazatelj važnosti Regionalne politike je činjenica, da je sredstvima regionalne politike EU tijekom godina financirano mnoštvo projekata, od kojeg su imale koristi sve države članice. Od 1989. pa do 2013. godine, izdvojeno je više od 800 milijardi eura, za sufinanciranje projekata regionalnog razvoja. Nadalje, autorica Kesner,-Škreb (2009.), u svome članku navodi, kako se cilj regionalne politike očituje u smanjenju razlika, sam primjer je Irska, koja je 1973. godine ušla u EU, te je njen BDP tada bio 64% niži od prosjeka EU, a danas je među najvišima u Uniji, u koju danas masovno odlaze ljudi iz Hrvatske.

Kao jedni od najvažnijih pokazatelja uspješnosti ove politike je činjenica da je između 2007. i 2012. zahvaljujući regionalnoj politici EU- a:

- otvoreno je približno 594 000 novih radnih mjesta (262 000 u MSP- ovima- malim i srednjim poduzećima),
- izravno je uloženo u 198 000 MSP- ova,
- poduprlo se pokretanje 77 800 novih poduzeća; financirano je 61 000 istraživačkih projekata,
- gotovo 5 milijuna građana EU- a dobilo je pristup širokopojasnom internetu,
- poduprta je izgradnja 1 208 km cesta i 1 495 km željeznica, kao pomoć u uspostavi učinkovite trans- europske prometne preže (TEN- T),
- povećana je kvaliteta života građana u urbanim područjima, modernizacijom vodoopskrbe za 3,2 milijuna građana i održivim prometom. (Politike Europske unije: Regionalna politika, 2014)

Drugim riječima, regionalna politika snažno utječe na mnoga područja i na različitim razinama. Iz toga se može zaključiti da je ona politika koja je u snažnoj vezi sa drugim politikama, kao što su obrazovanje, zapošljavanje, energija jedinstveno tržište i dr.

U razdoblju od 2014.-2020. godine, namijenjeno 351,8 milijardi eura, što predstavlja gotovo trećinu ukupnog proračuna EU. (Maletić, 2016; 24)

Grafikon 2. Proračun EU za razdoblje 2014- 2020

Izvor: Uvod u kohezijsku politiku EU-a za razdoblje 2014.-2020., lipanj 2014.

Prema grafikonu 2, vidljiv je izgled proračuna EU za razdoblje 2014- 2020, gdje se može primijetiti kako za Kohezijsku politiku kao najvažniju politiku same Europe, odlazi najveći dio proračuna, 32,50%, dok za ostale politike kao što su poljoprivreda, istraživanje, vanjska politika, i dr., odlazi 67,50%.

EU je visoko centralizirana u pogledu svoje razvijenosti te se većina bogatstva mjerena BDP-om per capita ostvaruje u središnjem dijelu. Bogaće regije locirane su jedna blizu druge, i tako čine centar gospodarskih aktivnosti EU-a. (Kersan- Škabić, 2015: 176)

3.1. 5 načela regionalne politike

Regionalna politika, te sve njene aktivnosti se trebaju temeljiti na slijedećih 5 načela:

1. Načelu koncentracije- odnosi se na geografsku koncentraciju regija prema jedinstvenim kriterijima, a definirana je stvaranjem tzv. Statističkih regija NUTS 2 razine,
2. Načelu programskog planiranja- sredstva regionalne politike planiraju se u okviru proračuna EU-a, čiji se plan prihoda i rashoda donosi u višegodišnjim financijskim okvirima, na temelju kojeg se usvaja godišnji proračun,
3. Načelu pridodavanja (pridruživanja)- EU ne financira u potpunosti ni jedan projekt, nego se zahtijeva participacija nacionalnih, regionalnih i lokalnih izvora,
4. Načelu partnerstva- obuhvaća proces dogovaranja između Europske komisije i zemalja članica o aktivnostima regionalne politike, i

5. Načelu efikasnosti- postoji proces nadgledanja i provjere trošenja sredstava regionalne politike EU. (Kersan- Škabić, 2015: 182,183)

3.2. Ciljevi financiranja regionalne politike

Kohezijska politika ima 3 cilja, a europski strukturni i investicijski fondovi kao glavni instrumenti ove politike usmjereni su njihovom ispunjenju.:

1. Konvergencija (postizanje kohezije i konkurentnosti),
2. Regionalna konkurentnost i zaposlenost, i
3. Europska teritorijalna suradnja. (Bičanić, 2016: 11)

Konvergencija- je usmjerena na stvaranje preduvjeta rasta, u najmanje razvijenim zemljama članicama i regijama. Odnosi se na 17 zemalja i unutar njih 84 regije u kojima živi 154 milijuna stanovnika, koje imaju BDP per capita manji od 75% prosjeka EU-a. Ovom cilju je namijenjeno 282,8 milijarde eura i 14 milijardi za „phasing out“ regije (odnosi se na regije koje su tijekom sedmogodišnjeg finansijskog okvira prešle prag od 75% BDP-a per capita EU-a, te više ne mogu dobivati sredstva iz ciljeva konvergencije), i 69,5 milijardi eura za kohezijski fond.

Regionalna konkurentnost i zaposlenost- namijenjena je jačanju konkurentnosti i atraktivnosti, te rastu zaposlenosti. Sve se zemlje mogu prijaviti na korištenje sredstava iz ovog cilja, ili preciznije 168 regija s 314 milijuna stanovnika. Ovome je cilju namijenjeno 55 milijardi eura, od kojih 11,4 milijardi eura za „phasing- in“ regije (odnosi se na regije, koje više ne mogu dobivati sredstva iz cilja konvergencije, pa počinju koristiti sredstva iz cilja regionalna konkurentnost i zaposlenost).

Europska teritorijalna suradnja- usmjerena je na jačanje pogranične suradnje, kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative, transnacionalnu suradnju, međunarodnu suradnju i razmjenu iskustava. Za njega se mogu natjecati regije u kojima živi 181, 7 milijun stanovnika, a namijenjeno je 8,3 milijardi eura. (Kersan- Škabić, 2015: 187-190)

Tablica 1. Odnos ciljeva i fondova

CILJEVI		STRUKTURNI FONDOVI I KOHEZIJSKI FOND	
Konvergencija			Kohezijski fond

Regionalna konkurentnost i zapošljavanje	Europski fond za regionalni razvoj	Europski socijalni fond
Europska teritorijalna suradnja		

Izvor: Belić, M. (2011.), Potpore i javni natječaji iz EU fondova, Hitra produkcija knjiga d.o.o., Zagreb, str. 72.

Prema prethodnoj tablici, vidljiv je raspored ciljeva regionalne politike prema fondovima, te je najsveobuhvatniji Europski fond za regionalni razvoj, koji obuhvaća sva 3 cilja, slijedeći je Europski socijalni fond koji je usmjeren samo na Konvergenciju i Regionalnu konkurentnost i zapošljavanje, dok je Kohezijski fond najmanji, te obuhvaća samo cilj Konvergencija.

Kako navodi u svome članku Tropina- Godec (2009.), to je prioritet i zbog nastojanja Hrvatske da u potpunosti integrira svoje gospodarstvo i tržište u globalni kontekst, te osigura uvjete da svi dijelovi zemlje budu sposobni natjecati se u tom okruženju.

3.3. Financiranje

Sredstva za regionalni razvoj uobičajeno se raspodjeljuju putem slijedećih triju fondova:

1. Europski regionalni razvojni fond- ERDF (European Regional Development Fund, ERDF) obuhvaća programe podupiranja razvoja opće infrastrukture, inovacija i investicija radi stvaranja novih radnih mjesta. Sredstva su raspoloživa najsiriromašnijim regijama EU. Taj fond, osnovan 1975. godine, najveći je od tri postojeća fonda. Za njega je u razdoblju od 2014- 2020. godine namijenjeno 183,3 milijarde eura.
2. Europski socijalni fond- ESF (The European Social Fund, ESF) usmjeren je na projekte profesionalnog obrazovanja, te na potporu zapošljavanju i stvaranju novih poslova. Sredstva su namijenjena svim zemljama EU. Fond je osnovan 1958. godine. Za njega je u razdoblju od 2014- 2020. godine namijenjeno 84 milijardi eura, gdje treba pridodati i 3,2 milijarde eura u okviru Inicijative za zapošljavanje mladih.

3. Kohezijski fond- (The Cohesion Fund) služi za financiranje ekološke i prometne infrastrukture te za razvoj obnovljivih izvora energije. Sredstva iz tog fonda namijenjena su zemljama čiji je BDP niži od 90- postotnog prosjeka EU. To se odnosi na 12 novih zemalja članica, Portugal i Grčku. Fond je osnovan 1994. godine kako bi se ubrzala ekonomska, socijalna i teritorijalna konvergencija zemalja članica Unije. Za njega je u razdoblju od 2014- 2020. godine namijenjeno 63,4 milijardi eura.

Europski regionalni razvojni fond i Europski socijalni fond nazivaju se i strukturnim fondovima. (Kesner-Škreb, M. (2009). 103.)

3.4. Nomenklatura prostornih jedinica

Sama Europska unija, uspostavila je Nomenklaturu prostornih jedinica (NUTS), koji se može definirati kao hijerarhijski sustav analize regija, radi lakšeg praćenja, prikupljanja i obrade statističkih podataka iz zemalja članica. NUTS klasifikacija primjenjuje se za:

- Prikupljanje, razvoj i usklađivanje podataka potrebnih za kvalitetnu regionalnu statistiku EU-a,
- Potrebe izrade socioekonomskih analiza na regionalnoj razini EU-a, i
- Provedbu regionalne politike EU-a. (Kersan- Škabić, 2015: 183)

Tablica 2. Razine NUTS klasifikacija

RAZINA	NAJMANJE	NAJVIŠE
NUTS 1	3 milijuna	7 milijuna
NUTS 2	800 000	3 milijuna
NUTS 3	150 000	800 000

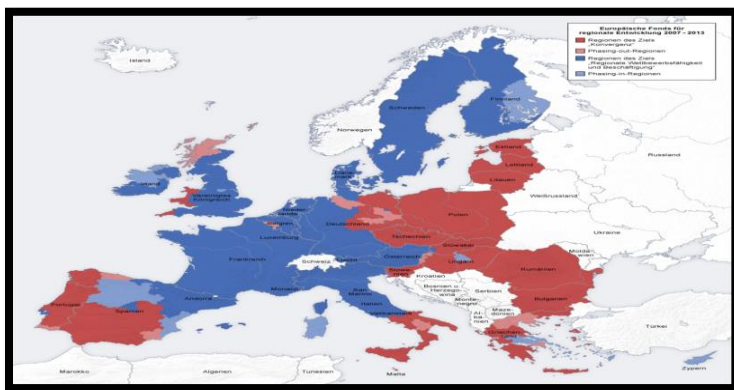
Izvor: Maletić, I. (2016), EU projekti: od ideje do realizacije, Zagreb, str. 26.

Bitno je naglasiti da kada ukupni broj stanovnika neke države članice, bude manji od najmanje razine u sustavu NUTS-a, ta država čini jednu teritorijalnu jedinicu NUTS-a. .

4. REGIJE EUROPE U RAZDOBLJU OD 2007- 2013

U središnji dio EU-a ulaze zapadna Njemačka, zemlje Beneluksa, sjeveroistočna Francuska i jugoistočna Engleska. Taj prostor, ekonomski centar Europe, predstavlja jednu sedminu teritorija EU-a, trećinu stanovništva i polovicu ekonomskih aktivnosti. (Kersan- Škabić, 2015: 176). Na drugoj strani nalaze se zemlje i regije koje su slabije razvijene, i koje se bore sa mnogobrojnim problemima kao što su nezaposlenost, niži životni standard, lošija gospodarska struktura, veća zaduživanja, viša razina siromaštva, te još mnoštvo drugih problema, koji stvaraju ogromne razlike među regijama Europe. Tako je najslabije razvijena regija u Rumunjskoj s BDP-om per capita ispod 30% prosjeka EU-27, a najrazvijenija u Ujedinjenom Kraljevstvu, koja je triput više razvijena od prosjeka EU-a. (Kersan- Škabić, 2015: 210)

Slika 2. Regije Europe 2007- 2013

Izvor: Regionalna politika Europske unije, 2016

Na slici 2, može se vidjeti kako je izgledala podjela zemalja EU u razdoblju od 2007.- 2013. godine, prema tadašnjim ciljevima Regionalne politike. Kako se moglo i pretpostaviti, crvenom bojom su označene zemlje koje su u stvari i danas najslabije razvijene, tu su bile: Španjolska te zemlje istočne Europe, dok su svjetlije crvenom bojom bile označene regije koje se nalaze u tijekom sedmogodišnjeg razdoblja prešle prag od 75% BDP-a per capita. Nadalje, svijetlom plavom bojom su označene regije koje više ne mogu dobivati sredstva iz cilja konvergencije, pa počinju koristiti sredstva iz cilja regionalna konkurentnost i zaposlenost, te na kraju, tamno plavom bojom su označene zemlje i regije, koje koriste sredstva iz cilja regionalna konkurentnost i zaposlenost.

4.1. Regionalna politika u razdoblju od 2014- 2020

U novom razdoblju, regionalna politika se suočava sa nekoliko izuzetno važnih izazova:

1. Globalizacija- je ključna odrednica tehnološkog razvoja. Otvaranje granica stvara nove mogućnosti Europljanima, ali istodobno provjerava kapacitet Europe za daljnje prilagodbe strukturnim promjenama i upravljanje socijalnim posljedicama tih promjena (posebno su izložene zemlje srednje i istočne Europe),
2. Demografske promjene- kao što su starenje stanovništva, niske stope prirodnog prirasta i više stope mobilnosti, mijenjaju dobnu i obrazovnu strukturu stanovništva,
3. Klimatske promjene- predstavljaju izazov za kreatore politika i zahtijevaju napore u cilju smanjenja utjecaja tih promjena,
4. Energija- ograničena ponuda i povećana globalna potražnja te naglasak na smanjivanju emisije CO₂, dovele su do stvaranja potrebe prema gospodarstvu sa niskom razinom emisije ugljika u EU-u. (Kersan- Škabić, 2015: 193,194)

U razdoblju od 2014-2020 godine, tzv. novom razdoblju, EU je postavila 11 tematskih ciljeva za poticanje rasta. Europski fond za regionalni razvoj podržavati će svih 11 ciljeva, ali se prva 4 cilja smatraju glavnim ciljevima za ulaganja. Prioriteti Europskog socijalnog fonda su točke od 8-11, iako taj fond podržava i prva 4 cilja, te Kohezijski fond koji podržava ciljeve od 4-7, te 11. cilj.

Tematski prioriteti EU za razdoblje 2014-2020 su:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija,
2. Pобољшanje pristupa informacijskim i komunikacijskim tehnologijama te njihova korištenja i kvalitete,
3. Pобољшanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća,
4. Podržavanje prijelaza na gospodarstvo s malim udjelom ugljika,
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencije opasnosti i upravljanja,
6. Očuvanje i zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa,
7. Promicanje održivog prometa i poboljšanje mrežnih infrastruktura,
8. Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podržavanje mobilnosti radne snage,

9. Promicanje društvene uključenosti te borba protiv siromaštva i diskriminacije,
10. Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje, i
11. Poboljšanje učinkovitosti javne uprave.

Važno je za napomenuti kako će Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) financirati svih 11 ciljeva, ali se prva 4 cilja smatraju glavnim prioritetima za ulaganja, što bi se moglo reći da su jedni od najvažnijih ciljeva, primjerice 2 cilj, čijim bi se poboljšanjem olakšao sam proces prijave projekata, koji su u ovome slučaju predmet ovog rada, kao i 3 cilj, čijim bi se povećanjem i poboljšanjem zadržalo mlade ljude u slabije razvijenim zemljama, čime bi se smanjile djelomične tako velike regionalne razlike u cijeloj EU. Od 8-11 cilja, nadležan je Europski socijalni fond (ESF), dok Kohezijski fond financira ciljeve od 4- 8 i 11 cilja. (Kersan-Škabić, 2015: 195)

4.2. Regionalna politika Republike Hrvatske

Od svog osamostaljenja, Republika Hrvatska je posebno brinula o nedovoljno razvijenim krajevima, te je u tom smislu donesena brojna zakonska regulativa. Dugi niz godina, regionalna politika je bila u transformaciji, od politike usmjerene ka obnovi ratom porušenih područja, prema stvaranju moderne politike poticanja ravnomjernog regionalnog razvoja. Strateški okvir regionalne politike čine: Nacionalni program razvitka otoka (1997.), Uredba o sadržaju i metodologiji programa za održivi razvoj otoka (2002.), Državni programi razvitka otoka i Programi održivog razvitka otoka (2003.), Plan i program obnove i razvoja grada Vukovara (2003.), Od 2003. počinju se izrađivati Regionalni operativni programi (ROP-ovi), a 2010. godine je nakon niza godina izrade, usvojena Strategija regionalnog razvoja RH 2011- 2013.

U svome radu, Kersan-Škabić navodi da politika ravnomjernog regionalnog razvoja u RH podrazumijeva planiranje, provođenje i koordinaciju aktivnosti regionalne razvojne politike, i uspostave cjelovitog sustava programiranja, upravljanja i financiranja regionalnog razvoja. Također, Kersan-Škabić navodi da je donošenjem Zakona o regionalnom razvoju, a potom i prihvatanjem Strategije regionalnog razvoja RH, uspostavljen temelj upravljanja politikom regionalnog razvoja, usmjeren na izgradnju ukupnog razvojnog potencijala u RH.

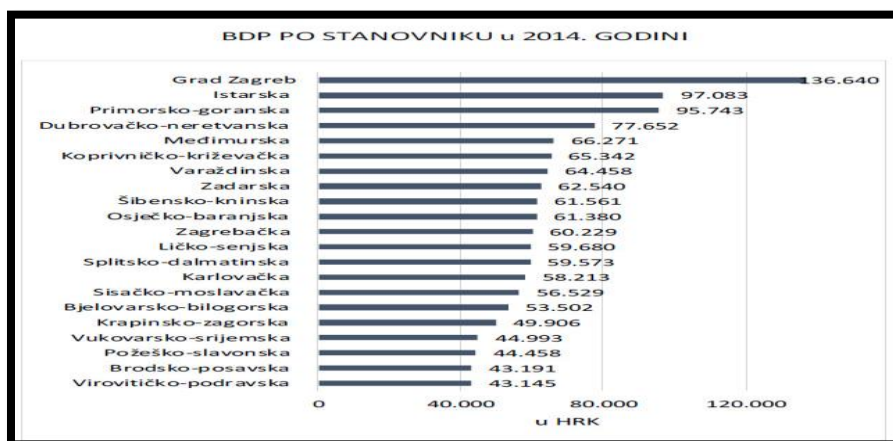
Razlike u društvenom i gospodarskom razvoju pojedinih dijelova zemlje su produbljene, značajno je izražena depopulacija određenih područja, četvrtina stanovništva Hrvatske

koncentrirana je u glavnom gradu, problem nezaposlenosti kontinuiran je problem koji ne uspijeva riješiti nijedna vladajuća struktura, zemlja je dugo vremena bila neadekvatno prometno povezana, a nedostajalo je značajne količine sredstava za restrukturiranje velikih gospodarskih subjekata, koji su predstavljali stupove prijašnjeg ekonomskog sustava. (Đulabić, 2008.: 303.)

4.2.1. NUTS 2 razine u Republici Hrvatskoj

Kada je bio u izradi prijedlog o statističkoj podjeli RH, osnovni cilj je bio na koji način omogućiti regijama ispodprosječnu razvijenost i time stvoriti mogućnost kandidiranja projekata za dobivanje sredstava iz cilja Konvergencija, te je vrlo bitno za razumjeti da se uvođenjem NUTS 2 jedinica, radi o formiranju statističkih regija prema kriterijima EU.

Grafikon 3. BDP po stanovniku u 2014. godini

Izvor: ICT Business, 2017

Kao što grafikon 3 pokazuje u 2014. godini, pa tako i danas Zagreb je najrazvijeniji grad, u odnosu na ostale Hrvatske gradove i županije. Sama ta činjenica pokazuje kako pogrešna praksa da se sve općenito usmjerava na Zagreb, dok ostale županije i gradovi ostaju daleko iza. Može se primijetiti da Zagrebu mogu djelomično parirati samo županije uz more, posebice tijekom sezone, dok kopnene županije i tada ostaju daleko iza.

Sredstva fondova EU koja su na raspolaganju mogu, i trebala bi, biti dobar alat za smanjenje spomenutih razlika, jer je njihova iskorištenost još uvijek niska. Naime, prema podacima Europske komisije, u protekle tri godine ovoga proračunskog razdoblja (2014-2020. godina), točnije do studenoga prošle godine, Hrvatska je iskoristila, odnosno isplaćeno joj je za projekte, tek 0,4%, što Hrvatsku svrstava na 22. mjesto među članicama EU28 kada se gleda uspješnost

povlačenja sredstava. U usporedbi s članicama EU10, samo su Slovenija i Rumunjska bile neuspješnije od Hrvatske. Grad Zagreb i dalje ima najveći udio (33,3%) u ukupnom BDP-u RH, dok Ličko-senjska županija ima najmanji udio (0,9%). Razlike između županija uočljive su i prema pokazatelju BDP-a po stanovniku. Prosječan BDP po stanovniku RH u 2014. godini iznosio je 77.456 kuna (10.152 eura) i bio je gotovo isti kao u 2013. godini. Najveći iznos tog pokazatelja (136.640 kuna) bilježi se u Gradu Zagrebu, a najmanji (43.145 kuna) u Virovitičko-podravskoj županiji, što možemo zaključiti da je posljedica jako velikog iseljavanja ljudi iz tih županija. Tako je najviši BDP po stanovniku 3,2 puta veći u odnosu na najniži. (ICT Business, 2017)

Na temelju ovih usporedbi, može se zaključiti kako je Hrvatskoj itekako potrebno korištenje sredstava iz EU fondova, te poticanje i promoviranje tematike EU i EU fondova, kako bi se što više ljudi zainteresiralo za ta područja kako bi se pomoglo i pokušalo stati na kraj ovoj lošoj situaciji koja vlada u zemlji.

Prema NUTS 2 regionalnoj podjeli EU, Hrvatska se sastoji od dviju regija: Kontinentalna Hrvatska (oko 2,96 milijuna stanovnika) te Jadranska Hrvatska (oko 1,47 milijuna stanovnika). Gledajući BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći u 2014. godini, dvije regije u Hrvatskoj rangirane su na 238. mjestu (Kontinentalna Hrvatska) i 245. mjestu (Jadranska Hrvatska), a prema spomenutom pokazatelju nalaze se na 60% tj. 57% prosjeka EU. Smanjivanje razlika u razvijenosti županija u RH i općenito poboljšanje konkurentnosti tj. poboljšanje ranga u EU može se postići adekvatnim iskorištavanjem sredstava fondova EU.

U travnju 2007. godine, Eurostat je objavio podjelu Hrvatske na tri regije NUTS 2 razine: Sjeverozapadna Hrvatska, Središnja i Istočna Hrvatska i Jadranska Hrvatska.

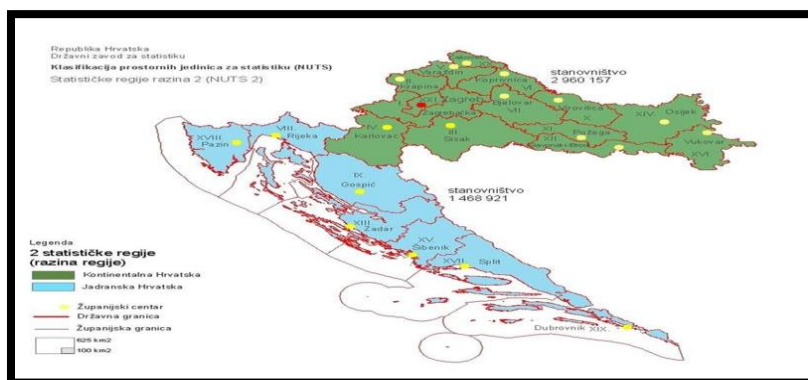
Ovakva podjela nije zadovoljila interese regija sjeverne Hrvatske, jer bi objedinjene u NUTS 2 regiju Sjeverozapadna Hrvatska, najranije dosegle razinu od 75% prosjeka EU-27, i time bi im bilo onemogućeno da prijavljuju projekte za dobivanje sredstava iz cilja Konvergencija. (Kersan- Škabić, 2015: 205,207)

Naime, od 1.7.2013. godine, kako je Hrvatska ušla u Europsku Uniju, počela se primjenjivati nova podjela Hrvatske, točnije na dvije NUTS 2 regije:

1. Kontinentalna Hrvatska i
2. Jadranska Hrvatska.

Na taj način su se zaštitile sve Hrvatske regije, te im je omogućeno korištenje sredstava kohezijske politike EU iz cilja Konvergencija do 2027. godine, pa bi na taj način korištenje sredstava trebalo biti učinkovitije.

Slika 3. NUTS 2 regije Hrvatske

Izvor: Agencija za razvoj Vukovarsko- srijemske županije Hrast d.o.o., 2012

Na slici 3 vidljiva je podjela regija Hrvatske od 2013. godine, kako je već spomenuto na Kontinentalnu koja je označena zelenom bojom i Jadransku Hrvatsku, koja je označena plavom bojom. Za koju mnogi autori smatraju, da će zaštititi sve regije RH, te na taj način omogućiti jednostavnije korištenje sredstava.

Vrlo je važno za spomenuti kako se veliki preokret u regionalnoj politici Republike Hrvatske dogodio, kada je donesen Zakon o regionalnom razvoju i Strategije regionalnog razvoja, čime je što je najbitnije Hrvatska stvorila preduvjet za provođenje regionalne politike u skladu sa Europskom Unijom. Također, po prvi puta sve je usmjereno na cjelokupni razvoj teritorija RH, te se povećava uloga županija, koje same donose svoje strategije razvoja, te na taj način same provode i kontroliraju svoju regionalnu politiku, jer ipak one same znaju kakvo je stanje u njihovoj okolini.

5. ULOGA FONDOVA EU U REGIONALNOM RAZVOJU

EU fondovi su godinama imali snažan utjecaj na regionalni razvoj zemalja, koje su bile njihove korisnice. Najbolji primjer je nedavna ekonomska kriza, koja je obuhvatila veliku većinu europskih zemalja. Kriza je drastično smanjila investicije i dovela do pada standarda u tim zemljama. Poljska je sve svoje resurse usmjerila u iskorištavanje raspoloživih fondova kroz razvojne projekte, i uspjela je izbjeći krizu, kao jedna od rijetkih zemalja, te je imala lagani rast BDP-a. To je primjer kojeg svakako trebaju slijediti i ostale zemlje i dokaz da EU fondovi uistinu mogu voditi zemlju korisnicu prema održivom rastu i razvoju. (Devčić, Šostar, 2015:112)

EU fondovi su glavni čimbenik regionalnog razvoja pojedine regije, jer se pomoću njih mogu kvalitetne ideje pojedinih regija predložiti u kvalitetan projekt, koji itekako može pomoći razvoju određene regije. Za što je potreban kvalitetan i stručan kadar, koji može prenijeti svoja znanja na druge osobe, te tako proširivati znanja i učiti druge o važnostima EU fondova i projekata. Kada se govori o EU projektima, ne znači da je svaki odobren projekt ujedno i dobar projekt.

Većina mjerenja utjecaja fondova, poglavito makroekonomskog utjecaja se iskazuje kroz pomak BDP-a. Međutim, mnogi autori tvrde da BDP kao mjera, pokazuje brojne manjkavosti. BDP se ne može upotrijebiti sam po sebi kao mjera društvenog blagostanja ili mjera za usporedbu outputa i standarda življenja u različitim ekonomijama. U svome radu, autori Devčić i Šostar (2015) tvrde kako razlozi tim manjkavostima BDP-a kao mjere, su stavke koje nisu korigirane u BDP-u (kao što su netržišni proizvodi i usluge, neslužbeno gospodarstvo, kasna izvješća o BDP-u i ostali). Što znači da ima puno stvari koje se odvijaju u gospodarstvu jedne zemlje, a koje se ne mogu procijeniti i nisu uključene u izračunavanje dohotka.

EU fondovi nude niz različitih prednosti ili dodanih vrijednosti u odnosu na druge programe, koji se redovito istražuju, te uglavnom imaju pozitivne rezultate. Ako EU uspješno odgovori na probleme primjerice: rješavanje novih izazova, poticanje inovacija u klimi i sl., morati će nastaviti podržavati politiku temeljenu prema mjestu primjerne i za sva područja. Što dovodi do zaključka da nepravilno korištenje EU fondova, može povući za sobom mnoštvo problema.

5.1. Primjena i iskorištenost fondova EU u RH

Republika Hrvatska je 2004. godine dobila službeni status države kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji. Tim korakom dobila je pravo korištenja pretpristupnih fondova, za djelomično ili potpuno financiranje projekata s ciljem razvoja određenog dijela zemlje. Kako je već spomenuto, ulaskom Hrvatske u EU 2013. godine, dogodilo se mnoštvo značajnih promjena, prije svega, mogućnost korištenja puno većih sredstava Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI).

Tablica 3. Odobrena sredstva RH za razdoblje 1.7.2013.- 31.12.2013.

FINANCIJSKI PAKET ZA PRISTUPANJE EH U EU (prema datumu pristupanja 1.7.2013.)	
ODOBRENA SREDSTVA HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE 1.7.- 31.12.2013. (u milijunima eura, u tekućim cijenama)	
SUDJELOVANJE U INICIJATIVAMA I PROGRAMIMA EU	47,4
STRUKTURNI FONDOVI I KOHEZIJSKI FOND	449,4
Strukturni fondovi	299,6
POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ	20,4
Tržišne mjere	9
Potpore sektoru vina	3,159
Izravna plaćanja poljoprivrednicima	93,25
Tzv. Minska omotnica	2,4
Potpore ruralnom razvoju (IPARD)	13,85
Europski fond za ribarstvo	8,7
Ostale mjere, inicijative i programi EU na ovom području	2,7
GRADANSTVO, SLOBODA, SIGURNOST I PRAVDA	73,3

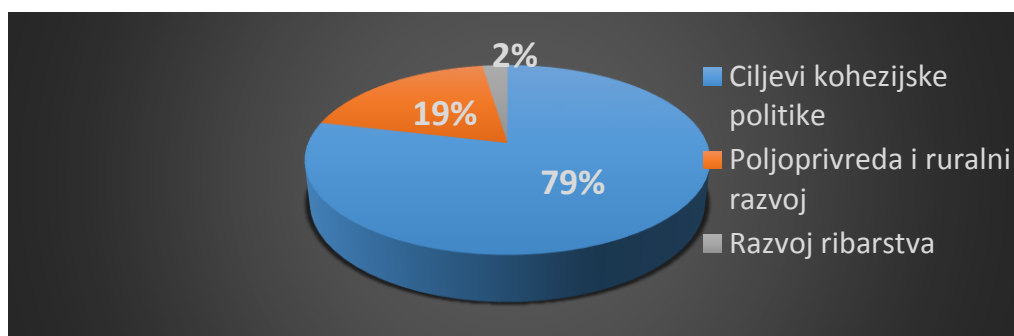
Schengenski instrument	40
Prijelazni instrument	29
Ostale mjere, inicijative i programi EU na ovom području	4,3
ADMINISTRACIJA	22
INSTRUMENT ZA JAČANJE NOVČANOG TOKA	75
UKUPNO	687,5
UKUPNO (uključujući izdatke u kurzivu)	800,16
PROCJENA UPLATA RH U PRORAČUN EU	267,7

Izvor: Devčić, A., Šostar, M. (2015.) Regionalni razvoj i fondovi EU: Prilike i izazovi, Tiskara Vidić d.o.o., str. 165)

U razdoblju od pristupanja u EU, pa do stupanja na snagu Europskih strukturnih i investicijskih fondova, RH je imala na raspolaganju sredstva u visini od 800 milijuna eura. (Devčić, Šostar, 2015: 164)

Kao što je vidljivo u tablici 3, može se zaključiti da je Hrvatska imala dosta sredstava na raspolaganju, samo je pitanje, kako je dobro upotrijebila ta sredstva. Nadalje, u razdoblju od 2014.-2020. godine, RH iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova ima na raspolaganju 10,676 milijardi eura.

Grafikon 4. Europski strukturni i investicijski fondovi 2014- 2020

Izvor: Devčić, A., Šostar, M. (2015.) Regionalni razvoj i fondovi EU: Prilike i izazovi, Tiskara Vidić d.o.o., str. 166)

Prema podacima prikazanim na grafikonu 4, jasno je kako najveći dio sredstava fondova odlazi na Kohezijsku politiku, koja je ujedno najvažnija politika EU, čak 79% proračunskih

sredstava, nadalje slijedi Poljoprivreda i ruralni razvoj od 19% sredstava, te najmanji dio Razvoj ribarstva, što i nije baš dobro, budući da je Hrvatska dijelom i pomorska zemlja, koja bi imala velike koristi da se unaprijedi postojeća ribarska politika.

Tablica 4. Alokacija ESI fondova RH za 2014-2020

ESI FOND	ALOKACIJA EUR
Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)	4.321.499.588
Kohezijski fond (KF)	2.559.545.971
Europski socijalni fond (ESF)	1.516.033.073
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	2.026.222.500
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	252.643.138
UKUPNO:	10.675.944.270

Izvor: Devčić, A., Šostar, M. (2015.) Regionalni razvoj i fondovi EU: Prilike i izazovi, Tiskara Vidić d.o.o., str. 166.)

U razdoblju od 2014-2020 za RH je namijenjeno ukupno 10.675.944.270 milijardi eura, gdje se može vidjeti u prethodnoj tablici, alokacija sredstava po pojedinim fondovima. Najviše sredstava je namijenjeno EU fondu za regionalni razvoj, dok je najmanje sredstava namijenjeno EU fondu za pomorstvo i ribarstvo.

5.2. Dobra i loša praksa

Glavno sredstvo pomoću kojega se povlače sredstva iz fondova su projekti, koji mogu biti dobi i loši.

Tablica 5. Karakteristike dobrih i loših projekata

DOBAR PROJEKT	LOŠ PROJEKT
Dobra partnerstva	Ad- hoc partnerstva
Prethodno planiranje	Ad- hoc planiranje

Relevantnost (praćenje strategija)	Irelevantnost (nepraćenje strategija)
Baziranje na istraženim potrebama	Baziranje na pretpostavljenim potrebama
Održivost na dugi rok	Održivost na kratki rok
Ostvarivanje sredstava je jedan od ciljeva	Ostvarivanje sredstava je jedini cilj

Izvor: Devčić, A., Šostar, M. (2015.) Regionalni razvoj i fondovi EU: Prilike i izazovi, Tiskara Vidić d.o.o., str. 186, 187)

Tablica 5 prikazuje koje sve karakteristike moraju imati dobri projekti, a koje imaju loši. Dobra partnerstva, prethodna planiranja, do istraženih potreba, dugi rok održivosti, dok loše projekte temelje ad- hoc partnerstva (partnerstva samo za određenu svrhu, koja se ne smiju primjenjivati u drugim slučajevima), ad- hoc odluke, kratkoročne odluke, i dr.

Kada se govori o dobrim praksama što se tiče projekata, misli se na to da svakom projektu prethodi dobra analiza njegovog budućeg rezultata, koji će itekako imati koristi za čitavu zajednicu. Također, kako je i navedeno u samim karakteristikama dobrih projekata, oni su dobro razrađeni u svakome dijelu njegovog razvoja, te zaista prikazuju stvarne potrebe, te uz pomoć analiza stručnjaka, što je najbitnije uz promjene i razne utjecaje, održivi su na dugi rok. Postoje brojni primjeri dobrih projekata financiranih iz EU fondova, koji su od izuzetne korisnosti u RH, pa tako i u drugim zemljama članicama.

PRIMJER DOBROG PROJEKTA (najuspješniji lokalni projekt u RH 2012.- 2014.)

-Što projekt čini uspješnim? Proteklih godina zabilježene su velike suše, na području Republike Hrvatske koje negativno utječu na poljoprivrednu proizvodnju smanjujući prinose, čime proizvođači gube sposobnost daljnjeg ulaganja u povećanje proizvodnje ili ulaganja u nove tehnologije. Ovim projektom dokazano je da je uz pomoć EU fondova moguće dobiti potporu za ulaganje u navodnjavanje, koje će za vrijeme sušnog razdoblja spriječiti ogromne gubitke na kulturama i koje je neophodno u poljoprivrednoj proizvodnji. 13 demonstracijskih polja koja su postavljena na području općina Lovas i Tompojevci, omogućit će povećanu poljoprivrednu proizvodnju, i biti smjernica ostalim proizvođačima kako uspješno održavati poljoprivrednu proizvodnju.

-Korist koju su županija i cjelokupna država ostvarile projektom? Izrađena je Studija o trenutnom stanju u navodnjavanju i Registar navodnjavanja za područje Vukovarsko-srijemske županije. Završene su edukacije za 25 polaznika, koji stečeno iskustvo i znanje o sustavima za

navodnjavanje mogu dalje prenositi zainteresiranima za navodnjavanje. Osnovana je Regionalna mreža za navodnjavanje, koja objedinjuje područja općina Lovas i Tompojevci, te područja općina Odžak i Šamac (iz susjedne Bosne i Hercegovine), pomoću koje se želi dalje razvijati interes za navodnjavanje s obje strane granice.

-Cilj projekta: Pridonijeti povećanju prinosa u poljoprivrednoj proizvodnji, i povećanju prihoda poljoprivrednika u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, podržati proizvodnju poljoprivrednih proizvođača uvođenjem sustava za navodnjavanje u poljoprivredi, unaprijediti znanje poljoprivrednika i stručnost tehničara, povećati suradnju i svijest javnosti o navodnjavanju promoviranjem korištenja sustava za navodnjavanje, racionalnijim korištenjem i uvođenjem sustava kako bi se prilagodilo potrebama za vodom.

-Što je projektom ostvareno? Izrađena Studija o trenutnom stanju u navodnjavanju i Registar navodnjavanja za područje Vukovarsko-srijemske županije. U Republici Hrvatskoj postavljeno 13 demonstracijskih polja, od toga 6 na području Općine Lovas i 7 na području Općine Tompojevci.

Vrijednost postavljene opreme iznosi 323.884,39 kn.

- postavljeni uređaji za kontrolu vlage u tlu i agrometeorološka postaja,
- provedena obuka tehničara u navodnjavanju i savjetovanje poljoprivrednika, u sklopu koje je provedena edukacija o navodnjavanju (Train the trainers course) u trajanju od 20 dana,
- projekt prezentiran na različitim sajmovima, postavljeni su informativni panoi na svakom demonstracijskom polju i 4 velika informativna panoa. Izrađeni su letci, promotivni film i postavljena je web stranica projekta (irri.srijem.info).

-Projekt predložen od strane regionalnog koordinatora: Agencija za razvoj Vukovarsko-srijemske županije Hrast d.o.o.

-Ukupna vrijednost projekta: 240.535,47 EUR (RH: 127.191,97 EUR, BiH: 113.343,50 EUR). Iznos koji financira Europska unija je 85%. Projekt je proveden u okviru IPA II, prekograničnog programa Hrvatska- Bosna i Hercegovina. (Najuspješniji lokalni EU projekti u Hrvatskoj 2012.- 2014., svibanj 2015.)

Slika 4. Primjer navodnjavanja

Izvor: Najuspješniji lokalni EU projekti u Hrvatskoj 2012.- 2014., svibanj 2015.

Iz navedenog primjera dobrog projekta može se zaključiti koje potrebne sastavnice mora imati jedan dobar i kvalitetan projekt, te što je itekako bitno, je da se pomoću njih može pomoći i okolnim slabije razvijenim zemljama, samo je bitno imati za to kvalitetno i dovoljno znanje, te imati volju nešto pokrenuti.

Iako se danas nalazimo u takvome društvu, da većina ljudi nema volje poduzeti nešto konkretno, već su se „pomirili“ sa situacijom u okolini. Te se tu dolazi do toga, kako treba utjecati na mlade ljude, da se „probudi“ u njima ono nešto, što bi ih motiviralo i pokrenulo u napretku. Radi toga, se mora uz svaki projekt, osigurati i stručnjake, koji će sam taj projekt pratiti tijekom izvršenja, jer je bitno dobro poznavanje kompletne projektne tematike, kao i širok spektar drugih aktivnosti, primjer: financije.

Sa druge strane se dolazi do primjera loših projekata i loše prakse, tu se svakako na vrhu nalazi činjenica, da je sve previše birokratizirano, tj. sam postupak izrade pa do prijave, što itekako za sobom ostavlja probleme, i bespotrebne gubitke. Kad bi se sve pojednostavilo, i ono što je najbitnije, kada bi se dala prilika „malim“ ljudima, da dobiju određena sredstva u skladu sa njihovim željenim projektom, sve bi imalo itekako više smisla. Sami smo sudionici toga da unatoč velikim procedurama, većinu sredstava dobiju poduzetnici ili ljudi sa većom „moći“, što se ne bi smjelo dozvoliti.

Također, izuzetno loša stvar je da se zbog malih pogrešaka u tehničkim svojstvima projekta, sam projekt automatski odbaci, te samim time i sva njegova dobra svojstva. Svakako se treba spomenuti, da određeni projekt, koji bude odobren, ne smije se naći „nespreman“ ni u jednoj izvanrednoj situaciji, zbog toga svaki dobar projekt treba biti kvalitetno analiziran, sa svim njegovim potencijalnim opasnostima u kojima se može naći.

5.3. Iskorištenost EU fondova u RH

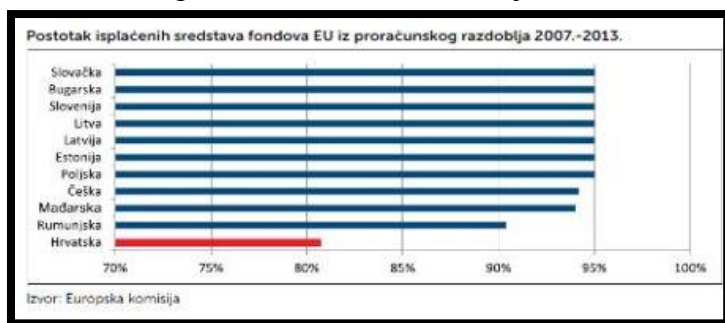
U razdoblju od 2007-2013. godine, Hrvatska je imala najgori status u povlačenju sredstava iz EU fondova. Gdje je čak bila slabija i zemalja EU10, s kojima je relevantno uspoređivati Hrvatsku pri stupnjevanju apsorpcije fondova, budući da su to manje razvijene članice EU.

Razlozi tadašnjeg ali i sadašnjeg slabijega korištenja sredstava iz fondova EU, uglavnom su posljedica prije svega nedostatka obrazovanih iz područja EU fondova, što dovodi do nedostatka osoblja u nadležnim tijelima, te može se reći, prevelika birokratiziranost samog postupka prijave projekata i daljnjih vezujućih radnji.

Kada se alocirana sredstva iz fondova EU relativiziraju i izraze po glavi stanovnika, iznos za Hrvatsku od 2,5 tisuća eura, šesti je najveći od svih članica Unije. Prema podacima Europske komisije, u protekle tri godine ovoga proračunskog razdoblja, točnije do studenoga prošle godine, Hrvatska je iskoristila, odnosno isplaćeno joj je za projekte, tek 0,4%, što Hrvatsku svrstava na 22. mjesto među članicama EU28, kada se gleda uspješnost povlačenja sredstava. U usporedbi s članicama EU10, samo su Slovenija i Rumunjska bile neuspješnije od Hrvatske.

Kada se promatraju dodijeljena (a još neisplaćena) sredstva za projekte, u odnosu na ukupan iznos na raspolaganju, Hrvatska je na 25. mjestu s tek 9,1%, vrlo daleko od prosjeka EU28 (19,4%) i prosjeka EU10 (21,6%). Kako bismo poboljšali učinkovitost korištenja sredstava iz fondova EU i kako ne bismo ostali u donjem dijelu EU28 i EU10 ljestvice, potrebno je ubrzati pripremu i objavu natječaja, ali i sustav upravljanja i kontrole fondovima EU učiniti učinkovitijima (ako ne i jednostavnijima). (Portal grada Kaštela, 2017)

Grafikon 5. Isplaćena sredstva u razdoblju 2007-2013

Izvor: Portal grada Kaštela, 2017.

Kao što se može vidjeti, prema grafikonu da bi se danas ostvarivali što bolji rezultati u povlačenju sredstava, kako je već spomenuto, potrebno je educirati što više ljudi za područje fondova, te ubrzati sam postupak njihove obrade, te ukloniti lošu praksu što se tiče toga da prednost imaju ljudi sa više novaca, te pokušati jednako tretirati svaki projekt bez obzira odakle dolazi. U svojoj knjizi autori Grgić et al (2012.), navode da kako bi se ojačao položaj Europe u globalnoj ekonomiji znanja, u budućnosti valja nastaviti s razvijanjem programa istraživanja i razvoja, radikalnim reformama državnih sustava, radi poticanja partnerstva između poduzeća i sveučilišta, i poticala ulaganja u inovacije. U svemu prethodnom navedenom, vidi se upravo ono što bi i sama Hrvatska trebala početi primjenjivati i zalagati se za to, te bi time znato učinkovitije bilo i povlačenje sredstava iz EU, budući da je to sve jedan „zatvoreni krug“, gdje je sve međusobno povezano. Potrebno je osigurati veće poticaje za mobilnost istraživača, izgradnju centara izvrsnosti, i pružati bolje uvjete da bi se izbjegao odljev mozgova, i privukla kvaliteta i visokoobrazovana radna snaga. (Grgić et al. (2012.))

5.4. EU fondovi u RH 2017

Prema današnjim podacima, u 2017. godini se očekuje puno veće korištenje sredstava iz fondova, nego u prijašnjim godinama. Tijekom iduće godine iz EU fondova optimistično se očekuje da ćemo povući desetak milijardi kuna, a osim te poplave novca, očekuje se da će potencijalne korisnike državna administracija počastiti i blagodatima digitalnog doba, te napokon uvesti u potpunosti elektroničku prijavu projekata. Kako saznajemo, angažirana je IT tvrtka koja izrađuje korisnički portal, kroz koji će u 2017. godini biti omogućena u potpunosti elektronička prijava na pozive na dostavu projektnih prijedloga. „Funkcionalnosti ovog portala, procesa dostava projektnih prijava i ocjenjivanja u fazi su razvoja i testiranja“, kažu u Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU. Ne preciziraju, međutim, kada će taj portal proraditi. (Jutarnji list, 2016)

Prema tvrdnjama iz jednog članka objavljenim u Jutarnjem listu, u većini je poziva ukinut tzv. prijavni obrazac B (pisana verzija prijave projektnog prijedloga), te se koristi elektronički prijavni obrazac A, putem mrežne stranice www.esif-wf.mrrfeu.hr, samo što je problem, što se taj obrazac mora printati i slati poštom kao i ostatak potrebne dokumentacije.

„Do sada je u okviru četiri operativna programa, ugovoreno projekata u vrijednosti od 1,3 milijarde eura, od čega je više od milijarde eura EU sredstava“, odgovorili su nam iz Ministarstva. (Jutarnji list, 2016)

Što znači, da se u ovoj godini očekuje da će biti povučeno duplo više sredstava nego iz prijašnjih godina, te kako je već prije spomenuto, samoj uspješnosti bi pridonijela elektronizacija samog postupka prijave.

Pokrenute su zakonodavne reforme radi jačanja potpomognutih područja, i poticanja razvoja hrvatskih otoka, a osnovana je i Uprava za otoke unutar Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Pokrenut je Projekt Slavonija u koji se, do 2020. godine, planira uložiti 2,5 milijarde eura za poljoprivredu, ruralni i regionalni razvoj, gospodarstvo, promet, energetiku, te obrazovanje i demografsku obnovu. (Vlada Republike Hrvatske, 2017)

Neki od najznačajnijih ugovora sklopljenih u okviru programa financijskog razdoblja 2014.-2020. su: Cestovna povezanost sa južnom Dalmacijom- Pelješki most, izgradnja i rekonstrukcija pruge Dugo Selo-Križevci, povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija (e-izvori), izgradnja terminala za pretovar rasutih tereta u zračnoj luci Osijek, i još mnoštvo projekata.

6. ISTRAŽIVANJE

6.1. Predmet, cilj i pretpostavka istraživanja

EU fondovi su vrlo važna stavka u današnjem svijetu, samo što ljudi nisu toliko upoznati sa njihovom važnošću niti nemaju dovoljno znanja o njima. Budući da je ova tematika izuzetno široka, sam predmet ovog istraživanja svelo se na općenito EU fondove, te jednu izuzetno bitnu njihovu stavku, a to je Regionalna politika. Predmet istraživanja je znanje i informiranost ispitanika o EU fondovima i Regionalnoj politici. Glavni smisao ankete je obrađen kroz pitanja vezana za: članstvo u EU, znanju o EU fondovima i smislu njihovog korištenja, načinu dodjele sredstava, regionalnoj politici, regionalnim nejednakostima, i dr. Kao temeljna pretpostavka je uzeta činjenica, da ljudi neće baš imati previše znanja o fondovima, ali da ipak podržavaju njihovu primjenu.

6.2. Metoda i sadržaj ankete

Podaci o predmetu koji je bio cilj ovog istraživanja, su prikupljeni online metodom, koja je danas najprihvatljivija i najbrža za provedbu. Ispitanici koji su bili obuhvaćeni ovom anketom su mlade osobe, studenti, roditelji te dosta veliki broj umirovljenika, koja imaju pristup online medijima. Anketa je provedena u razdoblju od 5.9.2017.- 11.9.2017. Veličina uzorka je 107 ispitanika.

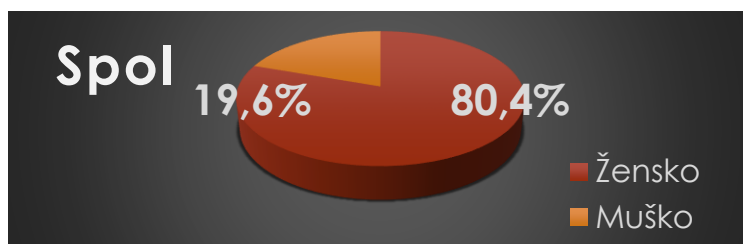
Sam naziv ankete je glasio Utjecaj EU fondova na smanjenje regionalnih nejednakosti, te se anketa sastojala od 13 pitanja. Prvo i drugo pitanje se odnosilo na spol i godine ispitanika, zatim treće pitanje, koje u stvari daje djelomičan pokazatelj stava ispitanika o EU, te kako bi se mogla dalje kretati sama anketa. Slijedeće pitanje je bilo kakvo je znanje ispitanika o EU i EU fondovima, kojega je slijedilo pitanje o broju samih fondova. Pitanje u kojemu je bila mala zamka za ispitanike, se odnosilo na mjesta na kojima se nalaze definirana područja financiranja, gdje su Administrativni programi upravo ta spomenuta zamka. Sedmo i osmo pitanje se odnosilo na područje financiranja, te na način dodjele sredstava. Slijedeća tri pitanja su se

odnosila na mišljenja o premalo obrazovanim osobama iz područja tematike koja je bila predmet ove ankete, zatim može li korištenje sredstava EU fondova poboljšati današnju svakodnevicu u RH, te postoje li nejednakosti među regijama RH u odnosu na druge zemlje. Te su zadnja dva pitanja bila usmjerena na upravo utjecaj EU fondova na smanjenje regionalnih nejednakosti, te o zanimljivosti tematike ove ankete.

6.3. Rezultati i analiza rezultata

Mišljenja ispitanika su prikazana slijedećim grafikonima. U prvome pitanju, ispitanici su trebali odabrati spol, gdje kako je prikazano na grafikonu, većina ispitanika su bile žene 80,4%, dok su muškarci činili tek 19,6% odgovora.

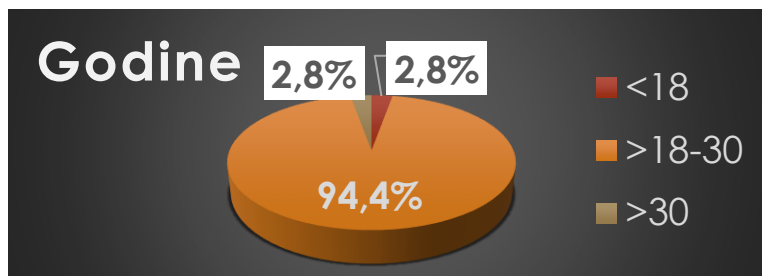
Grafikon 6. Spol

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Slijedeće je pitanje bilo koliko godina imaju ispitanici, gdje se prema grafikonu broj 7 može vidjeti da su većina ispitanika bile osobe između 18 i 30 godina čak 94,4%, dok je ispitanika mlađih od 18 godina, i starijih ispitanika od 30 godina bilo vrlo malo, samo 2,8%.

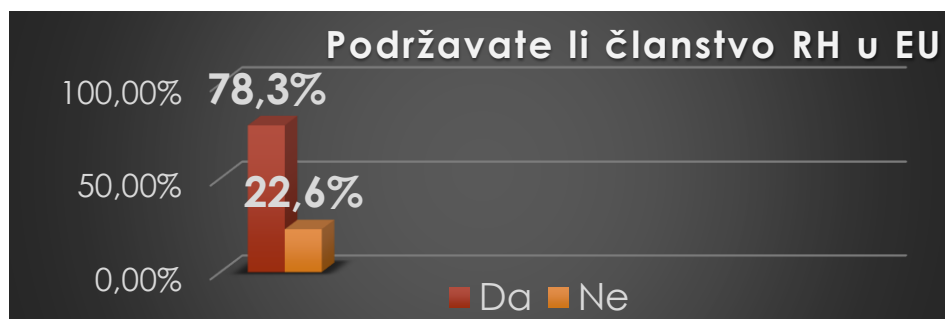
Grafikon 7. Godine

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Treće pitanje ankete je bilo podržavaju li ispitanici članstvo Hrvatske u EU, gdje kao što se može vidjeti na grafikonu 8, većina ispitanika podržava članstvo u iznosu od 78,3%, dok ispitanici koji ne podržavaju članstvo iznose tek 22,6%.

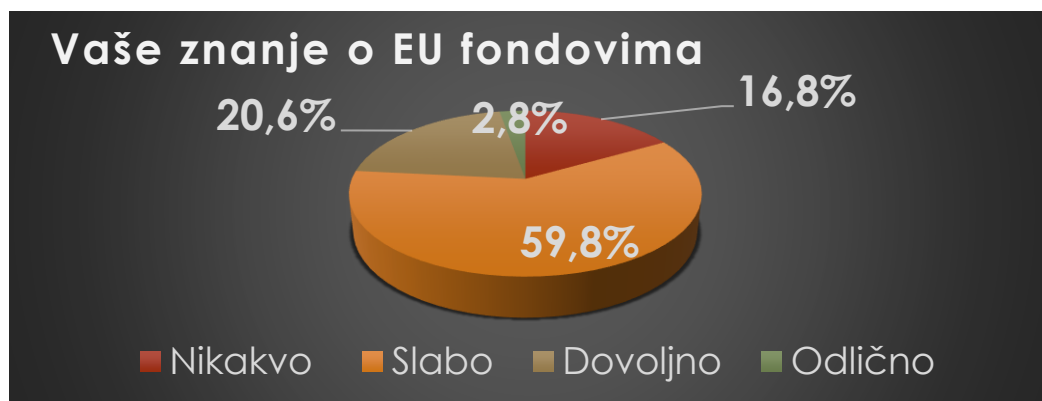
Grafikon 8. Podržavate li članstvo Hrvatske u EU

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Četvrto pitanje ankete je bilo kakvo je znanje ispitanika o EU i EU fondovima, gdje kako je prikazano na grafikonu 9, bilo je raznolikih odgovora. Najvećim dijelom je bio odgovor slabo znanje u postotku od 59,8%, dovoljno znanje 20,6%, nikakvo 16,8%, te najmanji postotak odlično znanje u iznosu od 2,8%.

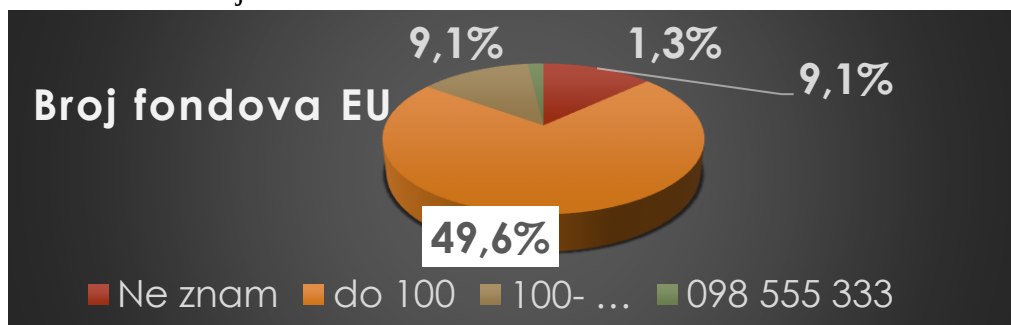
Grafikon 9. Vaše znanje o EU i EU fondovima

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Slijedeće pitanje u anketi je bilo broj fondova EU, gdje kao što se vidi na grafikonu 10, odgovori su raznoliki. Najveći broj ispitanika se izjasnio da postoji do 100 fondova u postotku od 49,6%, zatim 9,1% je reklo da ne zna točan broj, nadalje 9,1% se izjasnilo između 100 pa na više, te 1,3% 098 555 333.

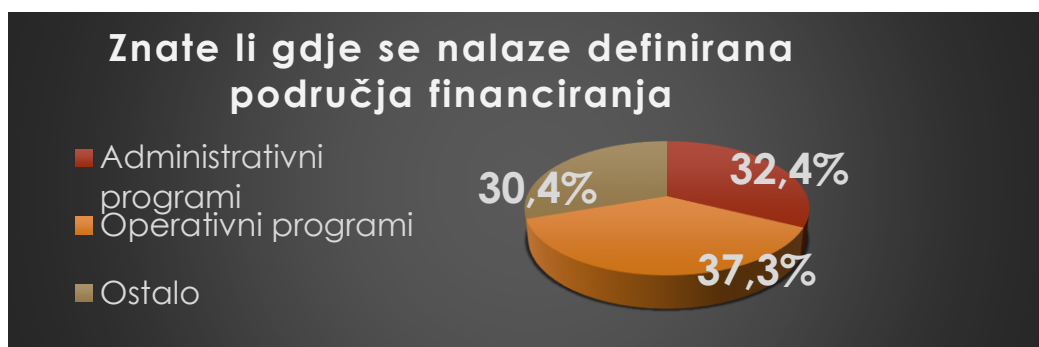
Grafikon 10. Broj fondova EU

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Slijedeće pitanje gdje se nalaze definirana područja financiranja, bilo je podijeljeno u 3 moguća odgovora. Gdje kao što se može vidjeti u grafikonu 11, najveći postotak imao je odgovor Operativni programi od 37,3%, zatim Administrativni programi 32,4%, te Ostalo 30,4%.

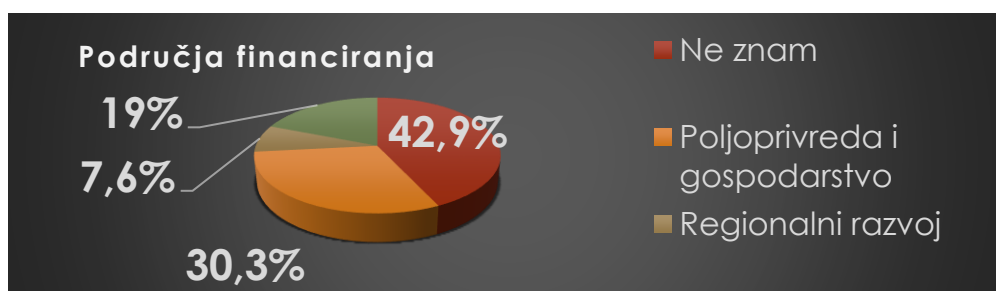
Grafikon 11. Znete li gdje se nalaze definirana područja financiranja

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Sedmo pitanje ankete je bilo koja su područja financiranja, gdje veći dio odgovora čini odgovor ne znam, dok je dalje bilo raznolikih odgovora od poljoprivrede i gospodarstva, regionalnog razvoja i ostalog.

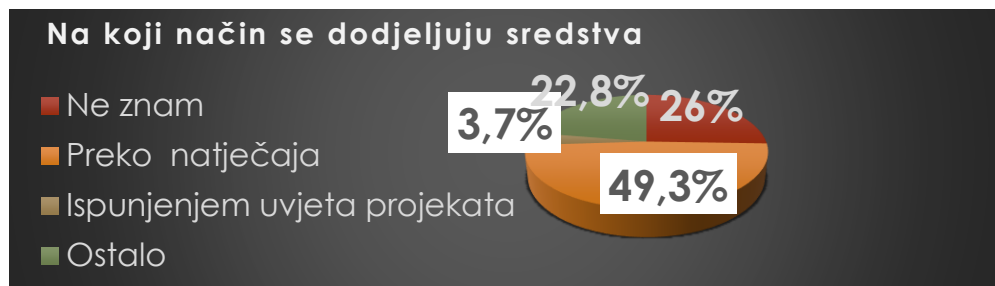
Grafikon 12. Područja financiranja

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Slijedeće pitanje je bilo na koji se način dodjeljuju sredstva, gdje kao što je vidljivo na slijedećem grafikonu, ispitanici su se najvećim dijelom izjasnili preko natječaja u postotku od 49,3%, nadalje da ne znaju 26%, ostalo 22,8% i ispunjenjem uvjeta projekata 3,7%.

Grafikon 13. Na koji se način dodjeljuju sredstva

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Deveto pitanje ankete je bilo dali imamo premalo obrazovanih ljudi iz područja EU pa tako i EU fondova, te kao što se može vidjeti u slijedećem grafikonu, rezultati dokazuju da zaista imamo premalo obrazovanih ljudi za ovo područje, gdje polovica ispitanika misli da imamo premalo obrazovanih ljudi za područje EU u postotku od 53,8%, 42,5% misli da možda, te tek 3,8% ispitanika misli da ne.

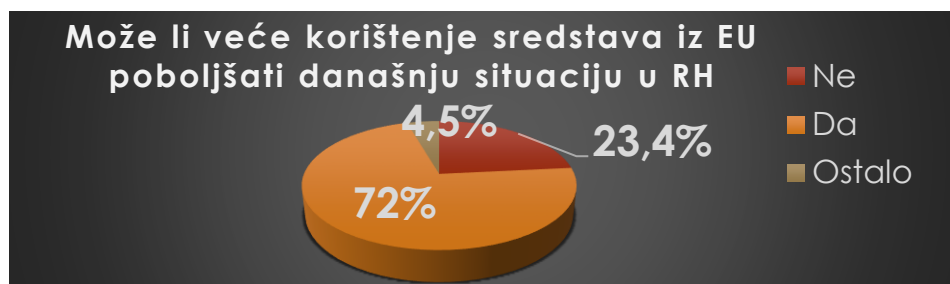
Grafikon 14. Smatrate li da imamo premalo obrazovanih ljudi iz područja EU, pa tako i fondova

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Deseto pitanje ankete je bilo o korištenju EU fondova, gdje je većina ispitanika rekla da korištenje sredstava iz EU, može poboljšati današnju situaciju u RH u postotku od 72%, dok je 23,4% ispitanika bilo za ne, te ostali odgovori 4,5%.

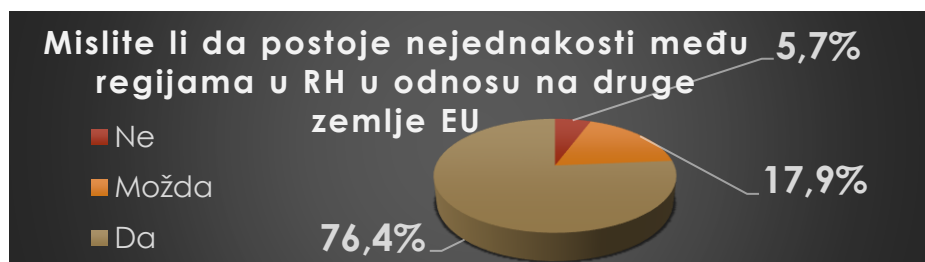
Grafikon 15. Može li korištenje sredstava iz EU poboljšati današnju situaciju u RH

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Slijedeće pitanje ankete je bilo dali postoje nejednakosti među regijama u RH u odnosu na druge zemlje EU, gdje su ispitanici većinom odgovorili da u postotku od 76,4%, zatim možda 17,9%, te ne u postotku od 5,7%.

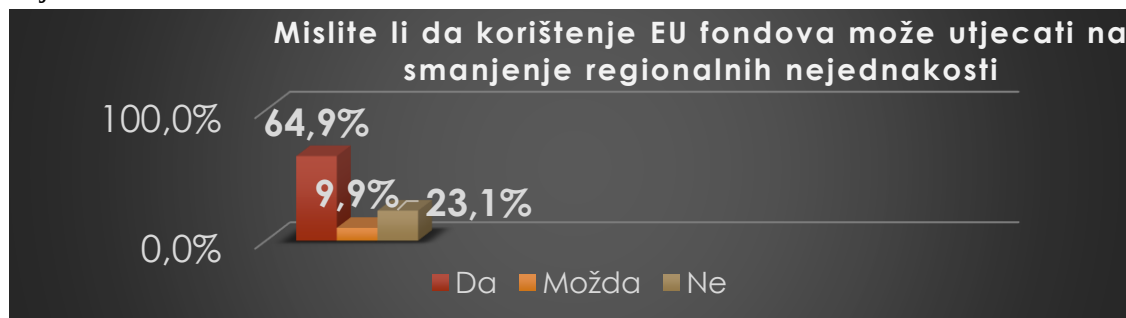
Grafikon 16. Mislite li da postoje nejednakosti među regijama u RH, u odnosu na druge zemlje EU

Izvor: Originalno anketno istraživanje

U dvanaestom pitanju ispitanici su morali sami upisati svoje mišljenje, gdje se prema slijedećem grafikonu, može vidjeti da je odgovor većine bio da korištenje sredstava iz fondova može utjecati na smanjenje regionalnih nejednakosti, dok je drugi odgovor ispitanika bio da ne znaju, te ostali odgovori.

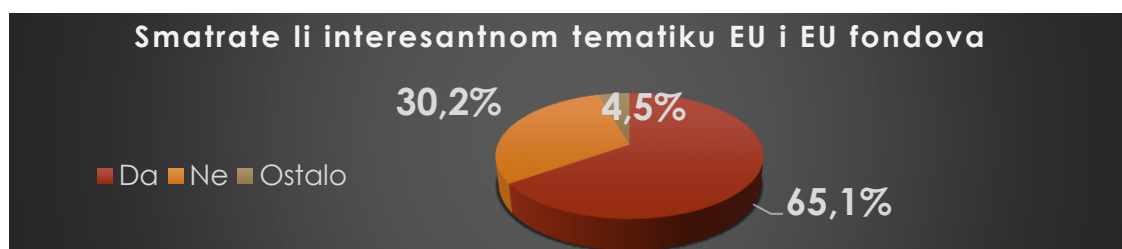
Grafikon 17. Mislite li da korištenje EU fondova može utjecati na smanjenje regionalnih nejednakosti

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Zadnje pitanje ankete je pokazalo da 65,1% ispitanika misli da je ova tematika interesantna, dok 30,2% pak misli da nije, te ostalo u postotku od 4,5%.

Grafikon 18. Smatrate li interesantnom tematiku EU i EU fondova

Izvor: Originalno anketno istraživanje

Nakon provedenog istraživanja može se zaključiti da postoji perspektiva za napredak u današnjem mladom društvu, samo je potreban dobar poticaj. Današnji mladi se osjećaju nemoćno i bez volje su da bilo šta pokrenu, zbog prije svega načina upravljanja državom, te zbog nezainteresiranosti nadležnih da investiraju.

Istraživanju su većim dijelom pristupile žene, dok je puno manji broj bio muških ispitanika, što dokazuje da žene nekako imaju veću motivaciju za napredak, te su spremnije da nešto poduzmu kako bi se poboljšala današnja situacija ne samo u RH, već i u svijetu.

Poražavajući rezultat je bio što se tiče znanja ispitanika o EU općenito kao i o EU fondovima, te se tu ima jako puno mjesta za poboljšanje. Potrebno je uvesti tečajeve, potaknuti ne samo mlade već i starije ljude na obrazovanje za ovo područje, kako bi se savladao tako veliki jaz u neznanju o samoj EU, što dokazuje pitanje primjerice i o samom broju fondova. Što se tiče mjesta gdje se nalaze zapisana područja financiranja, tu su odgovori bili prilično podijeljeni, ali također dokazuje da ispitanici slabo znaju o fondovima. U pitanju o područjima financiranja, vidljivo je da većina zna gdje bi se moglo pokrenuti „kotačiće“, ali fali upravo kako je navedeno prije, znanja i volje da se učini nešto.

Mislim da bi trebalo početi sa obrazovanjem djece od osnovne škole, kako bi im se ugradilo zanimanje za EU, što bi se postiglo kroz različite igraonice, radionice, filmove, crtiće, tako da se proširi krug potencijalnih budućih obrazovanih ljudi za tu tematiku. Budući da u samim osnovnim školama ima različitih predmeta, pa bi se moglo uvesti predmet Europska unija kao barem izborni predmet. Vrlo vjerojatno u početku ne bi bilo puno uspjeha, i možda ne bi odmah rezultiralo sa mnoštvo djece, ali bi sigurno bilo puno više obrazovanih iz tog područja nego danas.

Građani RH ostali u „prošlosti“, u razdoblju kada nismo bili članica Europske unije, što je potrebno također mijenjati, a da bi se to postiglo, trebalo bi promovirati EU kroz različite radionice, manifestacije koje bi se provodile ne samo u velikim gadovima, već prije svega u Slavoniji, koja je željna oporavka. Vrlo bitno je da se više uvažavaju projekti mladih ljudi, a ne da se sve usmjerava na moć i ljude sa novcem, što je nažalost današnja praksa, gdje ništa ne prolazi ako nema novca, što nas je upravo to dovelo do današnje situacije.

7. ZAKLJUČAK

Europski fondovi su sredstva Europske unije, koja se doniraju za razne programe pomoći. Poduzetnici kao i javna poduzeća, te jedinice lokalne i regionalne samouprave imaju na raspolaganju programe Unije, gdje dolaze u poziciju konkuriranja prijaviteljima iz ostalih zemalja članica te su upravo EU fondovi, prilika za financiranje projekata koji mogu pozitivno utjecati na poslovne i društvene promjene. Ulaskom u Uniju, Hrvatskoj je omogućeno korištenje Europskih investicijskih i strukturnih fondova, pomoću kojih se pomaže u ostvarenju brojnih pozitivnih promjena svake zemlje pristupnice.

Regionalna politika koja se još naziva i „Kohezijskom politikom“, je politika koja je usmjerena na sve regije i gradove EU, radi njihova poboljšanja, te ona čini najveći dio proračuna EU- a za 2014.–2020. Sredstva za regionalni razvoj uobičajeno se raspodjeljuju putem slijedećih triju fondova: Europski regionalni razvojni fond, Europski socijalni fond te Kohezijski fond. Pet načela na kojima bi se trebala temeljiti Regionalna politika su: Načelo koncentracije, načelo programskog planiranja, načelo pridodavanja (pridruživanja), načelo partnerstva i načelo efikasnosti.

Nadalje, ciljevi regionalne politike u razdoblju od 2007- 2013. godine bili su: Konvergencija, Regionalna konkurentnost i zaposlenost te Europska teritorijalna suradnja.

Središnji dio EU tj. centar čine Njemačka, zemlje Beneluksa, sjeveroistočna Francuska te jugoistočna Engleska. Dok se na drugoj strani nalaze puno slabije zemlje i regije po razvijenosti, sa mnogobrojnim problemima. Tako je najslabije razvijena regija u Rumunjskoj, sa BDP-om per capita ispod 30% prosjeka EU-27, a najrazvijenija u Ujedinjenom Kraljevstvu.

Svrha Nomenklature prostornih jedinica je regionalna usklađenost, gdje je NUTS 2 razina u pogledu regionalne politike najznačajnija. Izazovi regionalne politike u novom razdoblju su: Globalizacija, Demografske promjene, Klimatske promjene i Energija.

Veliku važnost u RH Regionalna politika ima od njenog osamostaljenja, posebice nakon rata, gdje je usmjerena na obnovu porušenih područja, te staranju jednakog regionalnog razvoja.

Od 1.7.2013. godine, ulaskom u EU, Hrvatska je počela primjenjivati NUTS 2 regionalnu podjelu Hrvatske: Kontinentalnu i Jadransku Hrvatsku. Svaki projekt je potrebno prethodno

dobro analizirati tj. njegov budući rezultat, koji će itekako imati koristi za čitavu zajednicu. Sa druge strane se nalaze primjeri loših projekata i loše prakse, tu se svakako na vrhu nalazi činjenica, da je sve previše birokratizirano, što itekako za sobom ostavlja probleme, i bespotrebne gubitke. Kad bi se sve pojednostavilo, i ono što je najbitnije, kada bi se dala prilika „malim“ ljudima, da dobiju određena sredstva u skladu sa njihovim željenim projektom, sve bi imalo itekako više smisla. Također, izuzetno loša stvar je da se zbog malih pogrešaka u tehničkim svojstvima projekta, sam projekt automatski odbaci, te samim time i sva njegova dobra svojstva. U razdoblju od 2014.- 2020. godine, Hrvatska ima dosta sredstava na raspolaganju iz EU fondova.

U provedenom istraživanju, može se zaključiti da postoji perspektiva za napredak u današnjem mladom društvu, samo je potreban dobar poticaj. Istraživanju su većim dijelom pristupile žene, dok je puno manji broj bio muških ispitanika. Poražavajuća je činjenica da Hrvatski građani imaju jako malo znanja o EU općenito kao i o EU fondovima, te se tu ima jako puno mjesta za poboljšanje, jer uz ovakve rezultate teško da će Hrvatska moći u budućnosti napredovati, te se zaista mora učiniti sve kako bi se ovakva slika promijenila

8. LITRATURA

1. Agencija za razvoj Vukovarsko- srijemske županije Hrast d.o.o, (2012): dostupno na: <http://www.ar-hrast.hr/default.aspx?id=56>, pristup: 25.9.2017.
2. Belić, M. (2011.), Potpore i javni natječaji iz EU fondova, Hitra produkcija knjiga d.o.o., Zagreb, str. 72.
3. Bešlić, B. et al. (2014), Upravljanje EU projektima, Tim4Pin, Zagreb, str.16.
4. Bičanić, K. (2016), Suvremena regionalna politika Europske unije i strukturni fondovi: Izazovi i perspektive, Diplomski rad, Varaždin, Sveučilišni centar Varaždin, str. 11.
5. Devčić, A.; Šostar, M.; (2015), Regionalni razvoj i fondovi Europske unije, Prilike i izazovi, Veleučilište u Požegi
6. Đulabić, V. (2008.), Moderna regionalna politika u RH: stanje i šanse, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, članak, str. 303.
7. Europski strukturni i investicijski fondovi (2017): dostupno na: <http://www.strukturnifondovi.hr/eu-fondovi>, pristup: 20.9.2017.
8. Europska unija (2017): dostupno na: https://europa.eu/european-union/topics/regional-policy_hr, pristup: 30.8.2017.
9. Godec, T. (2009.), Približavanje EU i regionalna politika u Hrvatskoj, članak, Hrvatska javna uprava, 9 (1), Zagreb, str. 66.
10. Grgić, M., Bilas, V., Franc, S. (2012.), Regionalne ekonomske integracije u svijetu, Sinergija- nakladništvo d.o.o., Zagreb, str.87.
11. ICT Business (2017): dostupno na: <http://www.ictbusiness.info/poslovanje/sve-je-veca-razlika-u-razvijenosti-medu-zupanimama> , pristup: 5.9.2017.
12. Izvješće komisije europskom parlamentu, vijeću i revizorskom sudu (2016): dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A52016DC0446> , pristup: 23.9.2017.
13. Jutarnji list (2016): dostupno na: <http://www.jutarnji.hr/biznis/financije-i-trzista/eu-fondovi-u-2017.-drzavni-planeri-ocekuju-cak-10-ak-milijardi-kuna-a-napokon-ce->

- [izbaciti-papire-i-uvesti-potpuno-elektronicku-prijavu-projekata/5418291/](#), pristup: 25.9.2017.
14. Kersan- Škabić, I. (2015), Ekonomija Europske Unije, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, 2015
 15. Kesner-Škreb, M. (2009). Regionalna politika europske unije, Financijska teorija i praksa, Akademski članak, 33(1), Str.103.
 16. Knežević, I. (2016), Diplomski rad, Split (31.8.2017.)
 17. Maletić, I. (2016), EU projekti: od ideje do realizacije, Zagreb, str. 24.
 18. Najuspješniji lokalni EU projekti u Hrvatskoj 2012.- 2014. (svibanj 2015.)
<http://www.strukturnifondovi.hr/UserDocsImages/Publikacije/Najuspje%C5%A1niji%20lokalni%20EU%20projekti%20u%20Hrvatskoj%202012.-2014..pdf> (5.9.2017.)
 19. Politike Europske unije: Regionalna politika (2014): dostupno na: file:///C:/Users/Korisnik/Desktop/regional_policy_hr.pdf, pristup: 3.8.2017.
 20. Portal grada Kaštela (2017): dostupno na: <http://www.kastela.org/novosti/hr/28870-hrvatska-najgora-po-iskoristenosti-fondova-eu> , pristup: 24.9.2017.
 21. Regionalna politika Europske unije (2016): dostupno na: https://hr.wikipedia.org/wiki/Regionalna_politika_Europske_unije, pristup: 20.9.2017.
 22. Savić, Z., Bukovac, S., Spahić, I., Bobek, I. (2015), Kohezijska politika EU i Hrvatska 2014.- 2020., vodič kroz strateški okvir i pregled mogućnosti financiranja, Hrvatska gospodarska komora, vodič, str. 9.
 23. Uvod u kohezijsku politiku EU- a za razdoblje 2014.- 2020. (lipanj 2014.): dostupno na: <file:///C:/Users/Korisnik/Desktop/uvod%20u%20kohezijsku%20politiku%202014-2020.pdf>, pristup: 24.9.2017.
 24. Vlada Republike Hrvatske (2017): dostupno na: <https://vlada.gov.hr/deset-vrijednosno-najznacajnijih-projekata-sufinanciranih-iz-eu-fondova-u-mandatu-ove-vlade/21791>, 25.9.2017.
 25. Qualitas (2010): dostupno na: <http://www.qualitas.hr/poslovno-savjetovanje/eu-fondovi.html>, pristup: 7.8. 2017.

POPIS SLIKA

1. Slika 1. Europski strukturni i investicijski fondovi
2. Slika 2. Regije Europe 2007-2013
3. Slika 3. NUTS 2 regije Hrvatske
4. Slika 4. Primjer navodnjavanja

POPIS GRAFOVA

1. Grafikon 1. Glavni ciljevi strategije Europa 2020
2. Grafikon 2. Proračun EU za razdoblje 2014-2020
3. Grafikon 3. BDP po stanovniku u 2014. godini
4. Grafikon 4. Europski strukturni i investicijski fondovi 2014-2020
5. Grafikon 5. Isplaćena sredstva u razdoblju 2007-2013
6. Grafikon 6. Spol
7. Grafikon 7. Godine
8. Grafikon 8. Podržavate li članstvo Hrvatske u EU
9. Grafikon 9. Vaše znanje o EU fondovima
10. Grafikon 10. Broj fondova EU
11. Grafikon 11. Zna li gdje se nalaze definirana područja financiranja
12. Grafikon 12. Područja financiranja
13. Grafikon 13. Na koji se način dodjeljuju sredstva
14. Grafikon 14. Smatrate li da imamo premalo obrazovanih ljudi iz područja EU, pa tako i fondova
15. Grafikon 15. Može li veće korištenje sredstava iz EU poboljšati današnju situaciju u RH
16. Grafikon 16. Mislite li da postoje nejednakosti među regijama u RH, u odnosu na druge zemlje EU
17. Grafikon 17. Mislite li da korištenje EU fondova može utjecati na smanjenje regionalnih nejednakosti
18. Grafikon 18. Smatrate li interesantnom tematiku EU i EU fondova

POPIS TABLICA

1. Tablica 1. Odnos ciljeva i fondova
2. Tablica 2. Razine NUTS klasifikacija
3. Tablica 3. Odobrena sredstva RH za razdoblje 1.7.2013.- 31.12.2013.
4. Tablica 4. Alokacija ESI fondova RH za razdoblje 2014-2020
5. Tablica 5. Karakteristike dobrih i loših projekata

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, **TATJANA BODEGRAJAC**, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog rada pod naslovom **Utjecaj EU fondova na smanjenje regionalnih nejednakosti** te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 2017.

Tatjana Bodegrajac
